

Iris (Juno) *magnifica*

Nomenclatuur/etymologie

De correcte botanische naam is *Iris magnifica*. De toevoeging "Juno" verwijst naar het ondergeslacht *Scorpiris* waartoe deze soort behoort en dat de 'Juno irissen' omvat. De geslachtsnaam *Iris* is afgeleid van de Griekse godin van de regenboog, wat duidt op de veelkleurigheid in het geslacht. De soortnaam *magnifica* is Latijn voor 'prachtig' of 'magnifiek', een verwijzing naar de indrukwekkende, grote bloemen.

Taxonomie

Iris magnifica is een bolgewas dat, net als alle Juno irissen, wordt ingedeeld in het ondergeslacht *Scorpiris* binnen het geslacht *Iris*. Deze groep wordt soms door specialisten als een apart genus, *Juno*, beschouwd. De soort werd in 1935 beschreven door de Russische botanicus Aleksei Vvedensky.

- *Rijk*: Plantae
- *Orde*: Asparagales
- *Familie*: Iridaceae (Lissenfamilie)
- *Geslacht*: *Iris*
- *Ondergeslacht*: *Scorpiris* (Juno)
- *Soort*: *I. magnifica*

Foto: Harrie de Vries

Synoniemen

Een botanisch synoniem dat wordt gebruikt door diegenen die het ondergeslacht *Scorpiris* als een afzonderlijk genus beschouwen, is *Juno magnifica* (Vved.) Vved.

Variëteiten en cultivars

Er zijn enkele cultivars van *Iris magnifica* bekend die in de handel worden aangeboden. De meest voorkomende is *Iris magnifica* 'Alba', die zich onderscheidt door grote, zuiverwitte bloemen met een duidelijke gele streep langs het centrum van de *falls* (neerhangende bloembladen). Een andere geregistreerde cultivar is *Iris magnifica* 'Agalik', die bloeit in lavendelblauw tot witte tinten.

Familie

Iris magnifica behoort tot de Iridaceae, de Lissenfamilie. De Juno irissen zijn een aparte groep binnen deze familie, te herkennen aan de bollen met dikke, vlezige wortels die tijdens de zomerse rustperiode behouden blijven en de bladeren die afwisselend langs de bloeistengel groeien.

Hoogte

Dit is een van de hogere Juno irissen. De plant bereikt een volwassen hoogte van ongeveer 40 tot 90 centimeter, afhankelijk van de groeiomstandigheden. De bloeistengels zijn relatief robuust en rechtopstaand.

Bloemkleur

De bloemen zijn over het algemeen zacht lila tot bleek lavendelblauw. De zes tot zeven bloemen per stengel ontspringen uit de bladoksels. Kenmerkend voor de bloemen zijn de neerhangende *falls*, die aan de basis bijna wit zijn en een opvallende, heldergele tot oranje kam of honingmerk in het midden vertonen.

Bladkleur

Het blad is glanzend heldergroen, lang en zwaardvormig, met een boogvormige groeiwijze. De bladeren staan in twee rijen langs de stengel en zijn al vroeg in het seizoen aanwezig. De plant is bladverliezend en sterft in de zomer af voor zijn rustperiode.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Iris magnifica* valt in het voorjaar, meestal van april tot mei, vroeg in het seizoen ten opzichte van veel andere vaste planten.

Standplaats

Voor een goede groei en bloei vereist deze plant een standplaats in de volle zon. De bodem moet neutraal tot licht alkalisch zijn en vooral extreem goed gedraineerd, bij voorkeur rotsachtig of met veel grind, om bolrot tijdens de rustperiode in de zomer te voorkomen. Vochtige bodems in de winter zijn schadelijk.

Herkomst

Iris magnifica is inheems in Centraal-Azië, met name in de bergachtige regio's ten zuiden van Samarkand in Oezbekistan, zoals het Zarafshan gebergte. De plant groeit in rotsachtige, bergachtige habitats.

Soort gewas

Het is een bolgewas (*bulbous perennial*) en valt onder de groep van de Juno irissen. De plant overleeft de zomer door een verplichte droge rustperiode in de ondergrondse bol en vlezige wortels.

Vermeerderingswijze

De meest gebruikelijke manier van vermeerdering is door het zaaien van vers geoogst zaad in potten in een koude bak in de herfst of lente. Ook kan men in de vroege herfst de bollen uit de grond halen om de bollen te scheiden, waarbij men de vlezige, dikke wortels niet mag beschadigen.

Klimaatzone

De soort is goed winterhard en wordt vaak ingedeeld in USDA-winterhardheidszone 5. Dit betekent dat de plant bestand is tegen strenge vorst, maar de kritieke factor voor overleving is de droge en goed gedraineerde grond in de zomer en winter.

Insecten

Zoals de meeste irissen, trekken de grote en opvallende bloemen verschillende bestuivende insecten aan. Slakken, huisjeslakken en trips kunnen de bladeren en bollen van de plant aantasten, vooral onder vochtige omstandigheden.

Bronvermelding

<https://www.nijssenbulbs.com/iris/9485-iris-magnifica-9485.html>

<https://www.rhs.org.uk/plants/9314/iris-magnifica/details>

<https://wiki.irises.org/Spec/SpecMagnifica>

<http://encyclopaedia.alpinegardensociety.net/plants/Iris/magnifica>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Iris</i> (regenboog); <i>magnifica</i> (prachtig). Vaak "Juno" iris genoemd
Taxonomie	<i>Rijk:</i> Plantae, <i>Orde:</i> Asparagales, <i>Familie:</i> Iridaceae, <i>Ondergeslacht:</i> <i>Scorpiris</i> (Juno), <i>Soort:</i> <i>I. magnifica</i>
Synoniemen	<i>Juno magnifica</i> (Vved.) Vved.
Variëteiten en cultivars	<i>Iris magnifica</i> 'Alba' (zuiverwit), <i>Iris magnifica</i> 'Agalik'
Familie	Iridaceae (Lissenfamilie)
Hoogte	40 tot 90 cm
Bloemkleur	Zacht lila tot bleek lavendelblauw, met gele/oranje kam op de witte <i>falls</i>
Bladkleur	Glanzend heldergroen, zwaardvormig, langs de stengel in twee rijen
Bloeiperiode	April tot mei (voorjaar)
Standplaats	Volle zon, extreem goed gedraineerde, rotsachtige of grindhoudende, neutrale tot licht alkalische grond
Herkomst	Centraal-Azië (bergen ten zuiden van Samarkand, Oezbekistan)
Soort gewas	Bolgewas (<i>bulbous perennial</i>), Juno iris met vlezige wortels
Vermeerderingswijze	Zaaien in herfst/lente, scheiding van bollen in vroege herfst
Klimaatzone	Winterhard (USDA Zone 5), vereist droge zomerrust en uitstekende drainage
Insecten	Trekt bestuivende insecten aan; gevoelig voor slakken en trips